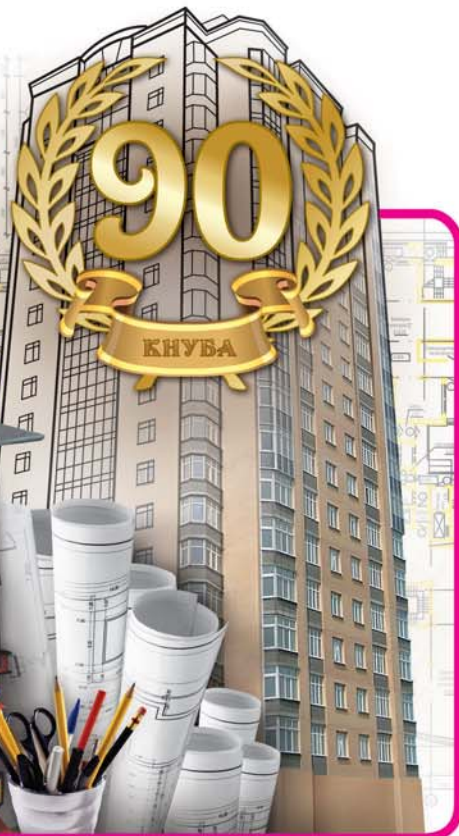

№1-2
(1531-1533)
ЖОВТЕНЬ
2020

АРХІТЕКТУРА БУДІВНИЦТВО

Є професії, які дають людям, в першу чергу, надію, а вже потім – комфорт, спокій, тепло, затишок. І будівельник – одна з таких спеціальностей. Благородна, відповідальна, престижна.

ПЕРШОКУРСНИКИ! ВІТАЄМО ВАС ЗІ ВСТУПОМ В СІМ'Ю БУДІВЕЛЬНИКІВ!

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №335/2020

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня незалежності України.

За значний особистий внесок у державне будівництво, зміцнення національної безпеки, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю **постановляю:**

Нагородити орденом "За заслуги" I ступеня
КУЛІКОВА Петра Мусійовича, ректора Київського національного університету будівництва і архітектури.

Президент України В. Зеленський
21 серпня 2020 року

Секрет успіху

П.М. КУЛІКОВ: БУТИ СТУДЕНТОМ КНУБА – ЦЕ ВЕЛИЧЕЗНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЧЕСТЬ І ГОРДІСТЬ

Заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, доктор економічних наук, професор Петро Мусійович Куліков став ректором Київського національного університету будівництва і архітектури майже 7 років тому.

Наш учбовий заклад завжди виділявся серед інших інститутів і університетів України якістю навчання, належав до кращих закладів в галузі будівництва. Попередниками його були видатні ректори, зокрема: О.Л. Калішук, М.Д. Плехов, Ю.О. Ветров...

Але життя так розпорядилося, що успіхи в навчанні, науковій та інноваційній діяльності співпали з непростим періодом в країні. І щоб університет був на плаву, необхідно, щоб у керівника був дар не тільки вченого, а й уміння будувати відносини, вирішувати проблеми, які здавалися нерозв'язними.

Ректор П.М. Куліков в черговий раз зумів кваліфіковано, злагоджено організувати роботу колективу КНУБА, завдяки чому всі досягнення і успіхи університету на ринку освітніх послуг стали можливими.

За роки ректорства Петра Мусійовича Кулікова змінилося дуже багато, однак плани у професора ще дуже великі...

Протягом останнього часу колективі стало зрозуміло, що нам цілком під силу вирішувати непрості завдання модернізації вищої освіти, коли від всіх нас вимагається максимум відповідальності і професіоналізму. Про це красномовно говорять сім факультетів КНУБА, наймолодший з них факультет урбаністики та просторового планування, кількість спеціальностей (26) і спеціалізацій (45 на бакалавра), магістра (27 та 50) і освітньо-наукової категорії – доктор філософії та доктор наук. У нас відкрито і 2 нових науково-дослідних інститутів (Енергоефективних систем та технологій в архітектурі та будівництві; Проблем архітектурно будівельної екології)...

Одними з перших протягом 2013–2019 років університет отримав капітально відремонтовану

актову залу, студентську їдальню, приміщення під назвою Зимовий сад, спортивний комплекс, відновлено Музей університету. Були реконструйовані та створені абсолютно нові лабораторії, аудиторії, комп'ютерні класи. Серед них: лабораторії води, теплотехніки, енергоефективності, лабораторія «GameLab», відкрита за проектом Erasmus+, створено комп'ютерний клас лабораторії технології монтажу інженерних систем. Для студентів спеціальності «Дизайн» було відкрито навчальний центр, в аудиторіях стартувала програма створення мультимедійних аудиторій, у гуртожитку № 5 – науково-мистецька платформа «Острів» та ін. Подальший розвиток університету базується на тому, чого ми вже досягли. Дуже важливо бачити, яким буде університет через десять – двадцять років. Необхідно, щоб була стабільність, щоб університет залишався лідером освіти, науки, інтелекту, культури регіону, продовжував бути одним з кращих університетів України будівельного профілю, тому що і зараз він займає високі позиції в різних рейтингах.

Протягом 2019–2020 року було відкрито 30 нових аудиторій, придбано 152 комп'ютерів, капітально відремонтовано і оздоблено 5750 кв. м. фасадів, проведено масштабне оновлення корпусів, замінено 4880 кв. м. вікон на енергоефективні склопакети, виконано капремонт 18 санвузлів...

Часто в університеті говорять: «У нас є все, що потрібно для навчання і для життя».

У чому ж наш секрет успіху? – запитала газета «Архітектура та Будівництво». І отримала одну з кращих відповідей: **Наш секрет успіху простий – постійна робота, активна, небайдужа позиція ректорату і всього колективу, використання багатьох новацій, в тому числі, в системі управління університетом...**

І.Герасценкова

Вступна кампанія

КНУБА–2020 – ПЕРША СХОДИНКА ДО МРІЇ

Чимало вчорашніх учнів прагнули отримати студентський квиток у КНУБА. Про це красномовно свідчила цифра – понад 8 тисяч заяв, поданих до Київського національного університету будівництва і архітектури...

Розповідає відповідальний секретар приймальної комісії університету М.В. Суханевич:

«Вступна кампанія у КНУБА завершилась. Так, 22 серпня о 18–00 було закінчено подачу заяв в електронному вигляді для вступу у бакалаврат після школи та в магістратуру. Крім того, завершено прийом документів у паперовому вигляді вступників, які мають диплом молодшого спеціаліста після коледжів.

Підводячи підсумки подачі заяв в університет можна з оптимізмом зазначити, що цього року вступниками подано понад 8 тисяч заяв, зокрема, для вступу у бакалаврат близько – 7 тисяч заяв, у магістратуру – понад 1300 заяв.

Порівняно з минулим роком кількість вступників, які бажають навчатися в нашому університеті, збільшилось на 1000 осіб, що свідчить про зростання престижу спеціальностей галузі знань «Будівництво і архітектура» та довіру до університету, як до закладу вищої освіти, який готує висококваліфікованих спеціалістів.

Вже багато років найбільшу кількість заяв подають вступники на факультети: архітектурний, будівельний та автоматизації та інформаційних технологій. Найбільшою популярністю користується спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія», на яку подано понад 800 заяв. На другому місці – спеціальності архітектурного факультету – 780 заяв, на третьому – спеціальність 073 «Менеджмент» – 570 заяв. Четверте місце за кількістю поданих заяв посідає нова спеціальність «Маркетинг», відкрита минулого року на будівельно-технологічному факультеті – 400 заяв.

Вступники до університету, які мають бажання отримати освітній ступінь бакалавр на базі диплому молодшого спеціаліста, подали 600 заяв. Для тих, хто

вступав цього року до університету після коледжів була особливість. Необхідна була наявність ЗНО з української мови та літератури, а на спеціальності 051 «Економіка» та галузі знань 07 «Управління та адміністрування» – ще й додатково ЗНО з математики.

Фахове випробування на всі спеціальності проходили в університеті протягом 25–31 серпня.

Цього року при вступі в магістратуру на всі спеціальності університету, окрім спеціальності 015 «Професійна освіта», обов'язковим було складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови (ЄВІ) у форматі ЗНО. Початок вступних випробувань – з 25 серпня.

Відповідно до правил прийому в КНУБА вступники в магістратуру, які вже мають диплом магістра або спеціаліста за іншою спеціальністю, могли здавати вступний іспит з іноземної мови в університеті замість іспиту в форматі ЗНО.

Для абітурієнтів, які не змогли успішно здати ЄВІ з іноземної мови, організовано додаткову сесію 19 вересня. Реєстрація на додатковий іспит в КНУБА продовжувалась до 25 серпня включно. Після успішного складання іспиту вступник має подати заяву в електронному вигляді до університету на обрану спеціальність в додатковий набір.

Питання від «газети «Архітектура та Будівництво»: Щоб Ви побажали першокурсникам-2020?

Я звертаюся до нового поповнення: першу сходинку до мрії ви вже подолали. Радо вітаю Вас із цим важливим досягненням у вашому житті. Тепер п'ять років старань і праці на власне майбутнє. Бажаю Вам нових відкриттів, щирих захоплень та здивувань, а, насамперед, енергії та сил!

За матеріалом сайту КНУБА

Меморандум

СПІВПРАЦЯ В СФЕРАХ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ, ТОПОГРАФІЇ...

Другого вересня 2020 року було підписано меморандум про співпрацю між громадською організацією «Всеукраїнська аеро-геодезична асоціація» та Київським національним університетом будівництва і архітектури. Документ підписали ректор університету Петро Мусійович Куліков та Андрій Галайда – Голова громадської організації «Всеукраїнська аеро-геодезична асоціація».

Підписаний меморандум сторін говорить про інтерес у співпраці в сферах геодезії, картографії, топографії, аерознімання, фотограмметрії та землеустрою.

Сторони мають намір діяти на засадах партнерства, створювати сприятливі організаційні, технологічні та ін. умови для співпраці та розвитку вказаних сфер, бажання вести спільну діяльність, впроваджувати нові технології, надавати взаємодопомогу в межах своєї компетенції і можливостей.

У зустрічі, окрім вже названих, взяли участь перший проректор Денис Олегович Чернишев та декан факультету геоінформаційних систем і управління територіями Олена Вікторівна Нестеренко.

ВОНИ ОЧОЛЮВАЛИ КИЇВСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ...

Е.Г. Яковлев (1930–1935),
Л.Г. Гуляницький (1935–1936),
В.Д. Титов (1936–1937),
Н.В. Лазуков (1937–1938),
М.Ш. Гершкович (1938),
В.Е. Шишкін (1938),
Б.М. Епельбаум (1938 – червень 1941)*,
Ф.І. Фурсов (1944–1948),
М.Д. Плехов (1948–1955),
О.Л. Калішук (1955–1961),
Ю.О. Ветров (1961–1983),

А.М. Тугай (1984–2012)
в.о. ректора
Є.О. Литвиненко (1983–1984),
Петро Мусієвич Куликов (2012 – понині)
*Той факт, що у 1938 р. змінилося декілька ректорів свідчить про складну політичну атмосферу, що була в країні, а значить і в інституті.

МНОГАЯ ЛІТА ТОБІ, РІДНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД!

Храм освіти, науки і культури – Київському національному університету будівництва і архітектури виповнилося 90 років. Багато побачив заклад за цей час. Змінювалися покоління студентів та викладачів, і кожне примножувало йому славу й велич.

Тут формувалися покоління фахівців будівельної справи й архітектури, творчих інтелектуальних людей, науковців. Вони зробили гідний внесок у розвиток освіти, науки, суспільно-політичної думки. Його випускники, отримавши в стінах Альма-Матер величезний фаховий, творчий і громадянський заряд, служили й служать обраній справі і на найвищих постах у державі, і в далекій провінції. Але хоч би куди закидала їх доля, вони горді тим, що навчалися в Київському будівельному.

Вітаємо увесь наш колектив, студентів із знаменною подією. Бажаємо подальших вагомих здобутків на ниві освітньої діяльності в ім'я розбудови незалежної, демократичної України.

МОВОЮ ЦИФР

- З 1931 по 2020 рік за час існування КНУБА підготовлено для будівельної галузі понад 80 тисяч фахівців, інженерів і архітекторів. Дипломи про вищу освіту отримали близько 4,5 тисяч іноземних студентів з 116 країн світу країн світу.
- КНУБА має найвищий – IV рівень акредитації
- На 7 факультетах заклад готує фахівців за освітніми категоріями: бакалавра (27 спеціальностей та 45 спеціалізацій) та магістра (27 спеціально-

стей та 50 спеціалізацій), освітньо-науковою – доктор філософії та науковою – доктор наук.

- Навчальний процес забезпечує висококваліфікований науково-педагогічний склад вчених з науковими ступенями та званнями, серед яких 455 доцентів, 150 професорів.
- Із стін університету вийшли 6 Героїв України. Понад 70 лауреатів Державних премій та Заслужених діячів науки, Заслужених працівників України.

ВИПУСКНИКИ КНУБА – ГЕРОЇ УКРАЇНИ

Особливу гордість для будь-якого вищого навчального закладу являють його випускники. Нашому університету є, ким пишатися. Перш за все, це Герої України. У нас їх шестеро. І всі вони пройшли славу трудову дорогу, зробили кар'єру завдяки тим знанням, які отримали в нашому з вами улюбленому закладі. На їх прикладі університет виховує сьогоденних студентів. Кілька слів про них.

Олександр Олександрович Омельченко

Герой України 2001 року. Голова КМДА (1996–2006), Голова Київської міськради (1998–2006), мер Києва (1999–2006), народний депутат України (2007–2012). Заслужений будівельник України, лауреат Державної премії України в галузі архітектури. Кандидат технічних наук, почесний професор КНУБА.

Іван Юхимович Даниленко (1931–2019)

Герой України 2004 року. Голова правління відкритого акціонерного товариства «Трест «Київміськбуд-6» (до 2007 р.), Заслужений будівельник України, дійсний член Академії будівництва України (за життя).

Петро Степанович Шилюк

Герой України 2009 року. Президент корпорації «ДБК-Житлобуд-6» (до 2007 р.), Заслужений будівельник України, дійсний член Академії будівництва України.

Володимир Аврумович Поляченко (1938–2012)

Герой України 2003 року. Почесний президент холдингової компанії «Київміськбуд», народний депутат України V-VI скликань. Лауреат Державної премії України в галузі архітектури. Заслужений будівельник України.

Микола Іванович Орленко

Герой України 2004 року. Президент корпорації «Укрреставрація». Заслужений будівельник України. Академік Академії будівництва України. Кандидат технічних наук.

Олександр Вікторович Плеханов

Герой України 2014 року, посмертно. Герой Небесної Сотні, активіст Євромайдану. Студент архітектурного факультету.

ГОРТАЮЧИ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Швидко, дуже швидко біжить невблаганний час ... Змінюють один одного дні, тижні, місяці, вже залишився в минулому, здавалося б, настільки недавній 2015 рік, коли Університет відзначав своє 85-річчя. І ось знову на нашій вулиці свято – КНУБА виповнилось 90 років!

Україна віддавна славилася сильним корінням і міцними традиціями вищої технічної освіти. Київський національний університет будівництва і архітектури з успіхом продовжив їх, внісши гідний внесок в розвиток вітчизняної будівельної науки, підготовку фахівців будівельного і архітектурного профілю.

За роки існування нашого університету його очолювали 14 ректорів. Варті уваги і дуже примітні ці славні особистості. Редакція газети «Архітектура і Будівництво» пропонує читачам спогади про директорів нашого будівельного інституту, що піднімали наш навчальний заклад після Другої Світової війни.

ІСТОРІЯ НАЗВИ КНУБА

Національний університет будівництва і архітектури створений у 1999 році на базі Київського державного технічного університету будівництва і архітектури. Але історія його починається задовго до цієї дати – від часу заснування 1930 року на базі відділення фабрично-заводського й комунального будівництва Київського політехнічного інституту та архітектурного факультету Київського художнього інституту. Тоді він мав назву Київський будівельний інститут.

У 1939 році будівельний інститут перейшов у підпорядкування народного Комісаріату з будівництва і отримав назву – Київський інженерно-будівельний інститут.

У 1976 році Київський інженерно-будівельний інститут був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора за досягнуті успіхи у підготовці спеціалістів та виконання наукових досліджень і став називатися Київський ордену Трудового Червоного Прапора інженерно-будівельний інститут.

У 1993 році наш заклад вже іменувався Київський державний технічний університет будівництва і архітектури.

Випускники до 90 – ліття КНУБА

ДОЛЯ ЛЮДЕЙ ОДНОГО ПОКОЛІННЯ

Українська академія наук завжди підтримувала та підтримує людей творчих, мислячих, амбітних. Випускники КНУБА, інженери і науковці, плідно працюють у складі відділення будівництва і архітектури нашої Академії (УАН) і відзначені державними нагородами та міжнародними нагородами УАН.

Обкладинка книги

У різні роки за підтримки Академії Лауреатами Державної премії в галузі науки і техніки стали випускники і працівники КНУБА, академіки УАН О.М. Лівінський, Ю.О. Піщаленко, В.А. Баженов, А.М. Тугай, П.С. Шилюк, В.І. Гоц, Р.Ф. Рунова, І.І. Назаренко, В.І. Савенко, Л.Г. Ключ та ін. Героями України стали: П.С. Шилюк, М.І. Орленко, О.О. Омельченко, В.А. Поляченко, І.Ю. Даниленко, О.В. Плеханов (Герой Небесної Сотні, посмертно).

Заслуженими будівельниками та Заслуженими діячами в суміжних галузях стала велика кількість випускників КНУБА. Серед них В.О. Дорошенко, В.О. Ковальчук, В.І. Нечипорук, Л.Г. Ключ, В.В. Бачинський, В.К. Черненко, О.М. Лівінський, Б.І. Ткачук, Г.М. Поліщук, В.П. Буглак, І.І. Бондар та багато інших.

Випускники КНУБА достойно представляють свій заклад в науково-технічній галузі. Нещодавно (3.06.2020 ISBN 978-611-01-1861-4) вийшла друком колективна збірка праць авторів О.Тегза-Балабана, Ю.Кравчука, М.Подрезана, Д.Гігнейшвілі та ін. під загальною редакцією В.І. Савенка та Д.Я. Кислюка «Інженери ПЦБ-75. Становлення, Шляхи і Долі».

Добірка відображає соціальну і професійну долю людей одного покоління, патріотів свого навчального закладу КНУБА – КНУБА, який дав їм путівку в життя...

Книга присвячена 90-літньому ювілею Київського національного університету будівництва і архітектури.

О.Ф. Оніпко,

Президент Української академії наук, д.т.н.,
Лауреат Державної премії в галузі науки і техніки,
Заслужений винахідник України

Випускники КІБІ. Інженери ПЦБ-75. Зустріч 2015 року

ФУНДАТОР ФЕДІР ІВАНОВИЧ ФУРСОВ (1899–1957)

Так називали всі одного з директорів нашого закладу. Тоді ще не було назви ректор. Ф.І. Фурсова щиро поважали і любили колеги й викладачі, співробітники, студенти і аспіранти, випускники інституту, всі, хто мав щастя спілкуватись і співпрацювати з ним.

Як відомо, під час війни місто Куйбишев (нині Самара) був запасною столицею тодішньої держави. Сюди евакуювали з захоплених противником західних територій багато великих заводів, які виробляли бойову техніку і необхідну фронті промислову продукцію. Тут же були сконцентровані передові наукові кадри, в тому числі вивезений був і наш будівельний інститут.

Повернувшись у листопаді 1943 р. до Києва з евакуації з частиною колективу інституту, Федір Іванович Фурсов відразу поринув у справи відновлення вузу. Працював короткий час у посаді в. о. директора, а з квітня 1944 р. був призначений на посаду директора. Дуже багато трудився, поєднуючи адміністративну роботу з викладацькою і науковою діяльністю.

Як згадували люди, він був прекрасним педагогом, вмів доступно і зрозуміло для аудиторії читати

лекції; під час своєї інженерно-технічної діяльності займався проектною роботою по архітектурно-будівельному проектуванню: водопостачання і каналізації окремих об'єктів, організації виробництва будівельних робіт. Ф.І. Фурсов є автором ряду великих проектів (Ортопедичного інституту в Києві, системи каналізації й очищення стічних вод Шосткінського комбінату й ін.)

Зі спогадів колег
Повернувшись у листопаді 1943 р. до Києва з евакуації з частиною колективу інституту, Федір Іванович Фурсов відразу поринув у справи відновлення вузу. Працював короткий час у посаді в. о. директора, а з квітня 1944 р. був призначений на посаду директора. Дуже багато трудився, поєднуючи адміністративну роботу з викладацькою і науковою діяльністю.

Як згадували люди, він був прекрасним педагогом, вмів доступно і зрозуміло для аудиторії читати лекції; під час своєї інженерно-технічної діяльності займався проектною роботою по архітектурно-будівельному проектуванню: водопостачання і каналізації окремих об'єктів, організації виробництва будівельних робіт. Ф.І. Фурсов є автором ряду великих проектів (Ортопедичного інституту в Києві, системи каналізації й очищення стічних вод Шосткінського комбінату й ін.)

Зі спогадів колег

МИКОЛА ДМИТРОВИЧ ПЛЕХОВ (1902–1968)

Микола Дмитрович Плехов пов'язаний з долею нашого КІБІ протягом 1948–1955 років, тобто після Другої Світової війни. До війни, протягом 11 років (1930–1941) М.Д. Плехов працював в Харкові, в Українському науково-дослідному інституті споруд (УкрНДІС). Саме УкрНДІС на той час був

науковим центром, де вирішували проблеми індустріалізації будівництва, збірних конструкцій, зниження матеріаломісткості.

У 1934 р. М.Д.Плехов починає працювати доцентом у Харківському інженерно-будівельному інституті, згодом очолює кафедру архітектурного проектування та став деканом архітектурного факультету.

Після визволення Києва в 1944 р. був демобілізований і направлений до Києва на посаду директора Київського інституту цивільних інженерів. Пізніше став директором Київського інженерно-будівельного інституту, одночасно працюючи тут завідувачем кафедри архітектурних конструкцій.

У 1953 р. М.Д. Плехов захистив кандидатську дисертацію. Через рік (1954) став начальником Управління у справах архітектури при Раді Міністрів УРСР, першим заступником голови Держбуду УРСР.

За часів діяльності Миколи Дмитровича на посаді директора Науково-дослідного інституту будівельних конструкцій (1957) розроблялась така важлива проблема, як несучі залізобетонні просторові блоки у житловому будівництві.

Продовжував наукову діяльність на кафедрі архітектурних конструкцій Київського інженерно-будівельного інституту, досліджуючи проблеми створення об'ємного блокового домобудування. Саме при М.Д. Плехові відбулося об'єднання двох інститутів, коли він, як ректор, очолює дві архітектурні школи. Микола Дмитрович розробляв важливу проблему, пов'язану з індустріальним будівництвом, великоблочним, об'ємно-блочним будівництвом. Збереглися друковані доповіді і повідомлення, присвячені цій проблемі.

У цей час розпочалася його новаторська діяльність у галузі збірного залізобетонного будівництва та індустріалізації будівництва, а також зниження його матеріаломісткості. Микола Дмитрович вперше запропонував конструкції повнозбірних багатоквартирних будинків, а також розробив теоретичні основи нового індустріального виду будівництва з несучих об'ємних елементів, було створено серію машин для виготовлення блок-кімнат. У 1959 р. М.Д. Плехов вперше довів економічні переваги повнозбірного будівництва блок-кімнат.

У 1966 р. М. Плехов отримав вчене звання професора. У 1968 р. НДІБК, КІБІ та ЦНДІПжитла підготували «Указання по проектуванню жильних домов из об'ємных блоков», що стало підсумком 15-річної наукової діяльності Миколи Дмитровича в галузі вітчизняного домобудування в СРСР.

У людській пам'яті Микола Дмитрович залишився досвідченим вихователем та педагогом, невтомним громадським діячем та популяризатором нового в архітектурі та будівництві.

За матеріалом книги **В.М.Плехова**, сина, «Мій батько»

НЕПРОСТИЙ ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ПОДВИЖНИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ Й ВИЩОЇ ШКОЛИ – Ю.О. ВЕТРОВА

Ім'я Юрія Олександровича Ветрова навіки вкарбоване в історію нашого закладу. Щоб посісти це місце в історії нашого університету, йому вистачило б мати всі його звання: доктор наук, професор, Заслужений діяч науки СРСР, член-кореспондент АН УРСР, лауреат Державної премії УРСР.

Але він пройшов життєвий шлях великого вченого, став першим завідувачем кафедри будівельних машин. У нашому університеті розкрився талант професора Ю.О.Ветрова. Він став засновником наукової школи по дослідженню й інтенсифікації робочих процесів землерийних машин. Ним уперше запропоновано методи обрахунку просторової взаємодії простих ріжучих елементів з ґрунтом, він установив закономірності впливу затупленості й зношеності ріжучого інструменту на опір ґрунту, вплив цього опору на коливання й варіацію навантаження, на робочі органи машин.

При участі Юрія Олександровича розроблено й впроваджено у виробництво конструкції робочих органів землерийних машин, в т.ч. потужних роторних екскаваторів, які дали економічний ефект у десятки мільйонів карбованців.

... Юрій Олександрович Ветров побачив світ 4 листопада 1916 року в Могильові (Білорусь). З 1921 року сім'я жила в Києві. У 1935-му як відмінник технікуму вступив у Київський інженерно-будівельний інститут. Одночасно з навчанням працював техніком на дослідницьких, проектних і будівельних

роботах. У 1940-му юнак отримав вищу освіту і диплом із відзнакою. Працював інженером у Київському відділенні Воєнпроєкта, потім у науково-дослідному інституті Головдируправління при Раднаркомі УРСР. Мрію стати науковцем Ю.О.Ветрову перебила Велика Вітчизняна війна, «яка розпочалася бомбуванням промислових підприємств Києва, й була для багатьох несподіваною й незрозумілою, всі ми мали думку і впевненість, що це все невдовзі закінчиться. Але дійсність свідчила про інше». Так писав у коротких спогадах Юрій Олександрович.

Розпочалися споруджування укриттів і щілин в Києві, постійні чергування і патрулювання. Ю.О. Ветрову доручили конкретне завдання, пов'язане з обороною Києва, побудувати мости: через р. Десну біля с. Літки та через р. Дніпро біля с.Сваром'є. Крім того, спорудити колонний шлях по міжріччю між цими мостами, щоб пов'язати правий берег Дніпра із Чернігівським шосе. Роботи велися цілодобово. Шлях був побудований за 20 днів.

... Після демобілізації з армії у 1945 р. одразу в січні 1946 р. Ю.О. Ветров вступив в аспірантуру. Після закінчення захистив дисертацію по темі:

ОЛЕКСАНДР ЛУК'ЯНОВИЧ КАЛІШУК (1912–1972)

Директор нашого закладу у 1955–1961рр. В редакції збереглися спогади доньки Олександра Лук'яновича – Д.О. Калішук. Пропонуємо їх вам. «У 1938-му батько закінчив КІБІ, у 1947 році став кандидатом наук. Він – автор 120 наукових праць. В КІБІ О.Л.Калішук працював асистентом кафедри будівельного виробництва (1938–1941), доцентом (1955–1972). В останні роки життя, коли дала знати про себе тяжка фронтна контузія голови і він часто хворів,

працювати йому було важко. Але навіть в такому стані він йшов на лекцію або консультувати аспірантів – батько підготував 14 кандидатів наук.

Своє 60-ліття Олександр Лук'янович святкував вдома. Зібралася вся кафедра кетніології виробництва бетонних і залізобетонних конструкцій, засновником і першим завідувачем якої він був. Батько звернувся окремо до кожного з членів кафедри зі словами подяки за творчу співпрацю й планами на майбутнє. Це був останній виступ Олександра Лук'яновича. Через декілька днів його не стало».

Д. Калішук,
голова правління виробничого підприємства «ДІАБАЗ» з видобутку й переробки граніту, к.т.н.

ТРУДОВИЙ ШЛЯХ РЕКТОРА А.М.ТУГАЯ (1937–2016)

Все своє свідоме життя Анатолій Михайлович Тугай віддав Київському національному університету будівництва і архітектури. А.М. Тугаю довелося жити в двох століттях, в двох державах, працювати при чотирьох президентах України, бути свідком народження і становлення незалежної держави ...

За своє життя А.М. Тугай – фахівець в галузі водопостачання – отримав ступінь доктора технічних наук, професора, член-кореспондента Національної академії педагогічних наук України, звання заслуженого працівника народної освіти України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки 2003 року ...

Найскладнішим періодом у житті Анатолія Михайловича Тугая стали 90-ті роки 20-го століття. Завдяки ректору Тугаю в той час й залишився на плаву наш навчальний заклад, була збережена його історія. Він виконав складні задачі – зберіг науковий потенціал і кадровий склад вузу, разом з яким навчав та випускав студентську молодь. Все це завдяки його досвіду керівника, вченого, педагога та чудовим особистим якостям. Як він сам згадував: "Київський національний університет будівництва і архітектури – мій дім, справа мого життя, в яку я вклав не тільки свій робочий час, а й присвятив кожен вчинок, своє вміння і здоров'я. Адже керівник повинен брати на себе тягар фактичної і моральної відповідальності завжди".

На питання, як виживає навчальний заклад в непростих економічних умовах, професор Тугай якось відповів: "Як і вся освіта і, зокрема, вища школа. На ентузіазмі тих, хто там працює". Анатолій Михайлович дуже високо цінував викладацький склад КНУБА. "У нас усі кетніології кафедр – доктори наук, професори"... На підтримку вчених і виробників України він доклав найбільше своїх сил і здібностей. За його діяльності наукові досягнення КНУБА визнані не лише в нашій країні, але й за кордоном... Для тисяч студентів, які обрали на все життя професію будівельника, Анатолій Михайлович був справжнім батьком: в якості декана він очолював санітарно-технічний факультет протягом 19 років, майже стільки професор Тугай очолював партійну організацію нашого університету, яка завжди відгукувалася на події, які відбувалися в країні і в нашому навчальному закладі... Анатолій Михайлович започаткував в університеті добру традицію – відвідувати на цвинтарі своїх співробітників. Напередодні Нового року бажаючі їхали на Байкове кладовище покласти квіти колиш-

нім ректору Ю.О. Ветрову, проректорам Є.О. Литвиненку, К.Р. Кучеренку та ін. Тепер "клубівці" відвідують могилу і самого Анатолія Михайловича Тугая на Совському міському кладовищі.

Зі спогадів колег і друзів

корпуси: спортивний, учбово-лабораторний, гуртожитки й ін.

Цікаво, що нинішній наш ректор Петро Мусійович Куліков – випускник нашого закладу 1979 року. Під час студентських років, коли КІБІ очолював ректор Ю.О.Ветров та працював над його розбудовою, він і помітив Петра Мусійовича. Тодішній студент очолював переселення загиблених будівельників, вклавши свою лепту в зведення прибудови до корпусу університету, яка існує і понині. Сучасники згадують тодішнього ректора дуже дисциплінованою людиною. Вимогливість була однією з його яскравих рис. Але разом з тим він багато у чому допомагав аспірантам під час підготовки дисертації та підтримував морально. На консультацію аспіранти часто приходили до нього додому. До речі, у своїх наукових роботах таблиці він викреслював дуже акуратно власними руками.

За роки життя своєю титанічною працею Ю.О. Ветров залишив нестертий слід в історії КНУБА, по праву став однією із знакових постатей української науки, залишається одним із найкращих прикладів для наслідування молодим поколінням учених у ХХІ столітті.

І.Герасченкова

СУЧАСНИЙ РУХ НАУКИ

Починаючи з березня 2020 року на період карантину (COVID-19) навчальний процес в КНУБА повністю перейшов у дистанційний режим.

Світ змінився на очак, і це безпосередньо торкнулося кожного з нас. Наше життя все більше переходить в онлайн-формат. Приспособитися до нових реалій було важливо і вкрай необхідно: в нинішніх умовах інтернет став основним джерелом і нових знань, і нових вражень.

Наука також стала працювати в режимі онлайн: конференції з дистанційною участю.

В квітні 2020 у м. Дніпро проходила X міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки». Вчені, науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти, студенти та ін., які зацікавлені у розвитку сучасної науки, взяли у ній участь. Конференція була присвячена головній місії Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience» – прокласти шлях розвитку сучасної науки від ідеї до результату.

Газета «Архітектура та Будівництво» пропонує ознайомитися з доповіддю наших викладачів, к.ф.-м.н. **Л.О. Григор'євої** та к.т.н. **Д.В. Левківського**

«ВИМОГИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ОПОРУ МАТЕРІАЛІВ»

Викладання у вищих навчальних закладах технічних предметів, у тому числі опору матеріалів, завжди мало свою специфіку і вимагало певної підготовки студента та викладача. Опір матеріалів позиціонується (і позиціонується) як базовий предмет для інженера-проектувальника, що формує навички розрахунку елементів конструкцій на міцність, жорсткість та стійкість.

Щоправда, з часом зв'язок між назвою та змістом предмету змінився. Зараз він менше пов'язаний з експериментальною базою, ніж раніше, оскільки основні механічні властивості робочих матеріалів вже відомі та реакція тіл на прості типи навантажень описана. Функцію визначення механічних характеристик нових матеріалів перебрало на себе матеріалознавство. Розрахунок складних стержневих конструкцій виконує будівельна механіка, залізобетонна та дерев'яні конструкції також вивчаються в інших курсах. Всі ці предмети свого часу виокремилися з опору матеріалів і користуються його підходами та методами.

Кошевий О.П., Григор'єва Л.О., Левківський Д.В. Опір матеріалів в лекціях і задачах: навчальний посібник, 2019

Зараз опір матеріалів постає як наука про міцність та надійність елементів конструкцій

Класичне викладання опору матеріалів базувалося на лекційному курсі з складними математичними викладками на дошці. Наочна демонстрація явищ, що вивчалися, проводилася на лабораторних роботах та за допомогою наочних приладів та таблиць. Основним джерелом матеріалу для студента був особистий конспект лекцій, який повинен був містити всі ключові питання курсу, та довідники з опору матеріалів.

Перейти на сторону студента, тобто в інтернет. Подати матеріал цікаво, з живими прикладами та ілюстраціями реальних конструкцій. Показати важливість та користь обчислювальних навичок. Тут знову на перший план виходить особистість викладача, його зацікавленість в предметі та увага до аудиторії, її потреб.

З 2010 року робоча програма для ПЦБ скоротилася удвічі: за рахунок скорочення годин на кредит з 36 до 30 та за рахунок скорочення кредитів з 13.5 до 11. Залишилося 66 годин лекцій на весь курс, враховуючи теорію пружності. Але матеріал все одно треба дати, оскільки основні поняття, методи та підходи опору матеріалів є базовими в формуванні інженерного мислення. Важливим фактором у викладанні також є фактор часу: на усвідомлення матеріалу потрібен певний час.

Сучасна молодь активно використовує електронні ресурси для пізнання світу та спілкування починаючи з самого дитинства. Це формує своєрідну структуру пізнання світу. Стандартна система освітнього процесу передбачає відвідування лекційних та практичних завдань, проведення лабораторних робіт. Вона побудована без врахування новітніх інструментів та підходів, тому повинна змінитися.

На допомогу приходять сучасні технології

Сучасна молодь активно використовує електронні ресурси для пізнання світу та спілкування починаючи з самого дитинства. Це формує своєрідну структуру пізнання світу. Стандартна система освітнього процесу передбачає відвідування лекційних та практичних завдань, проведення лабораторних робіт. Вона побудована без врахування новітніх інструментів та підходів, тому повинна змінитися.

Почнемо з лекцій. Викладання основ напружено-деформованих станів стержневих систем, опис просторового напруженого стану в точці, геометричні характеристики плоских перерізів вимагають численних складних рисунків. Їх лектор креслив на дошці, а студенти в зошиті. Звичайно, при цьому напрацьовувалися просторові уява, розуміння предмета та креслярські навички. Щоправда, процент помилок у цих рисунках теж був немалий.

Сучасні студенти вже не креслять, вони фотографують рисунки. Тому для збереження точності і лекційного часу рисунки і складні викладки повинні перейти в електронний варіант. Диктування означень та висновків також відходять в минуле. Лекції перетворюються на презентації та відеоматеріали.

Тут ми отримуємо ряд переваг. По-перше, збереження учбового часу. За допомогою презентацій можна дати в півтора-два рази більше матеріалу, ніж на дошці. По-друге, точність. Формули перевірені викладачем і готові до застосування студентом. По-третє, детальні ілюстрації, що допомагають зрозуміти суть матеріалу. Завдяки інтернет ресурсам можна знайти численні зображення конструкцій, що можуть бути використані для цього. Перехід від реальної конструкції до розрахункової моделі і

назад завжди було складним питанням і часто залишалося без уваги, а ілюстративна база значно спрощує такі пояснення. Лекційні презентації доповнюються більш глибокими джерелами по темі: підручниками, навчальними посібниками, конспектами лекцій, методичними рекомендаціями [1–2]. Ці матеріали є у вільному доступі на відповідних ресурсах [5, 6]. Це особливо важливо при сучасному вільному відвідуванні лекцій, коли студенти готуються до підсумкового контролю самостійно.

Сучасні обчислювальні технології докорінно змінили підходи до викладання. Наприклад, щоб розв'язати рівняння або систему рівнянь, достатньо повністю внести їх в онлайн-обчислювач. Для переведення розмірностей також часто користуються онлайн перетворювачами. Складні вирази повністю вносяться в калькулятор. Є безліч програм для побудови епюр внутрішніх зусиль та переміщень в стержневих системах. І студенти на них розуміються краще, ніж викладачі. Задача викладача – навчити студентів розуміти фізичну природу досліджуваних станів та проводити критичний аналіз отриманих результатів. Крім того, для контролю точності розрахунків за допомогою програм для чисельних розрахунків (ANSYS, Lira, Nastran та ін.), потрібно володіти базовими навичками розрахунків «вручну» та розуміти фізику процесів.

В умовах карантину та інших форс-мажорів на перший план виходять дистанційні методи навчання [3, 4]. Це відео лекції, відео уроки [7–9], матеріали для самостійного опрацювання [5, 6] та ілюстративні відео для розуміння суті явища. Для контролю якості знань використовується онлайн тестування. Для онлайн-лекцій, конференцій, консультацій, вебінарів широко застосовуються месенджер-програми (Viber, Telegram, Zoom). Для постійного зв'язку викладача з групою або студентом вони незамінні.

Наступним кроком є переведення частини розрахунково-графічних робіт в електронний вигляд без ручного оформлення. Ведеться робота над онлайн ресурсом, у якому програма автоматично видає студентам завдання та покроково контролює його виконання.

Для ширшого розуміння предмету та формування технічного світогляду на світовому рівні дуже корисними є онлайн курси (платформи Coursera, Edx, Prometheus), що пропонуються провідними світовими університетами. Потрібно відмітити, що курсів по технічних спеціальностях (Mechanics, Structure analysis, Engineering sciences) не так вже і багато порівняно з комп'ютерними науками або мистецтвом. Для того, щоб зайняти адекватне місце в європейському суспільстві, кожен український випускник вищого навчального закладу повинен володіти англійською мовою та своєю спеціальністю в достатній мірі, щоб успішно пройти будь-який зі спеціальних курсів, здати екзамен на ліцензію світового рівня та успішно працювати на благо країни.

Л.О. Григор'єва, к.ф.-м.н., **Д.В. Левківський**, к.т.н., доценти кафедри опору матеріалів P.S. У авторів матеріалу існує канал в Youtube з задачами з опору матеріалів для студентів КНУБА.

Посилання на канал доцента **Л.О. Григор'євої** (Ludmila Grigorieva): https://www.youtube.com/channel/UC4ptzya-AQGAFDj18IOB_rA

Посилання на канал доцента **Д.В. Левківського** (Dmitro Levkivskiy): <https://www.youtube.com/channel/UC2ZJw6m106zFct63kPqZQ>

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА НА КАФЕДРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

21 квітня кафедрою психології та соціології УДФСУ у співпраці з кафедрою професійної освіти

КНУБА, кафедрою практичної психології НПУ імені М.П. Драгоманова і кафедрою психології Національного університету біоресурсів і природокористування України було дистанційно проведено V Міжнародну науково-практичну конференцію: «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства»

У конференції, крім НПП та НПК КНУБА та вишів-співорганізаторів, дистанційно і заочно взяли участь представники з понад 21 закладу освіти та науки, зокрема зарубіжних (США, Ізраїль, Мексика та Польща).

ної готовності до виконання завдань за призначенням і надання психологічної допомоги особам, які мають первинні ознаки посттравматичного стресового розладу, гострого стресу або кризового психоемоційного стану.

Нагороди учасникам конференції

Свої тези надіслали більше 70 науковців і практиків з України, зазначених вище країн, а також з Німеччини, Італії та Естонії. Тези будуть опубліковані у збірнику матеріалів науково-практичного заходу. Конференція є логічним продовженням загальної дискусії, яка триває як серед науковців, так і в середовищі української громадськості. Вони стосуються вироблення найоптимальнішої моделі організації психологічного забезпечення адаптації особистості військовослужбовців, демобілізованих, членів сімей учасників бойових дій, платників податків, усіх громадян нашої Батьківщини з метою оптимізації їхнього психологічного стану, підвищення рівня психологіч-

Як ми будемо жити, залежить, здебільшого, від людського чинника, особливо в епоху високорозвиненого інформаційного середовища. Сучасні перетворення в Україні, як ніколи, потребують консолідації суспільства. Далеко не кожний громадянин безболісно для свого психічного здоров'я витримує екстремальні умови кризового суспільства. Особливо під час протистояння коронавірусу. Перебуваючи під інтенсивним впливом психотравмуючих (економічних, політичних, інформаційних) чинників кризового суспільства громадянин може отримати розлади психіки різного ступеня важкості, що зумовлює часткову або повну втрату дієздатності, психічного або фізичного здоров'я.

Сертифікат участі у науково-практичній конференції

Ми маємо зробити все залежне від нас, аби забезпечити повноцінне життя великій кількості активних і перспективних громадян, які є основою нашого суспільства.

За підсумками проведення конференції учасникам буде розіслано сертифікати. Отримані науковими матеріали знайдуть своє відображення у електронному збірнику тез доповідей.

За матеріалом кафедри

Студентські наукові конкурси

СЕРГІЙ ДОЛГОПОЛОВ ПЕРЕМІГ У КОНКУРСІ

Колектив кафедри професійної освіти вітає студента спеціальності «Професійна освіта (Комп'ютерні технології)» академічної групи ПНК-21, члена кафедрального наукового гуртка «Прикладна психологія на кожен день» Долгополова Сергія Юрійовича з перемогою у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі знань «Педагогічна та вікова психологія».

За результатами конкурсу, що проводився на базі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», його робота «Використання штучного емоційного інтелекту для діагностики впливу інноваційної технології Virtual Reality на емоційний та поведінковий стан учнів та студентів» (керівник Калениченко Р. А., к. психол. н., доцент) посіла перше місце!

У своїй науковій роботі Сергій піднімає нагальне питання асинхронного співвідношення існуючих та реалізованих інноваційних технологій. Він вважає, що нове покоління наполегливо вимагає перегляду ситуації з комплексної освіти, яка потребує впровадження новітніх технологій. Глобалізований світ уже колонізує Марс, натомість українська молодь змушена працювати за застарілими технологіями. Результати роботи показують на те, що молодіжна наукова спільнота, незважаючи на відсутність офіційного забезпечення, розвивається, пишно стежить і вивчає світові розробки та тенденції; доводить, що в пев-

них галузях та аспектах випереджає розробки світових наукових лідерів. Наукове суспільство України, забезпечене відповідним фінансуванням, здатне сколихнути IT-індустрію та підкріпити фундамент освітнього середовища нашої країни.

Кафедра професійної освіти

До 90-ліття КНУБА

ДОКУМЕНТИ ТА ФОТОГРАФІЇ НАШОЇ ІСТОРІЇ. НАЙПОПУЛЯРНІШІ ЛЮДИ 60-Х РОКІВ

60-ті роки ХХ століття

НАУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КНУБА

У 1962 році в КІБІ склався колектив вчених, які взяли на себе вирішення проблеми наукової організації навчального процесу. В основу розробок були покладені принципи кібернетики і програмованого навчання.

Дослідження проводилися за трьома основними напрямками: розробка методів управління змістом навчання в залежності від мінливих потреб виробництва; створення наукових основ організації та планування навчального процесу; створення теоретичних основ

методики застосування і розробка конструкцій навчальних машин.

Мінвуз УРСР підтримав цю ініціативу і в інституті були організовані кабінет наукової організації навчального процесу (керівник, професор Г.Л.Таукач) і лабораторія програмованого навчання і навчальних машин (керівник, доцент В.Я.Ожогін). Всі роботи цього напрямку очолював проректор з навчальної роботи, професор Ю.Ф.Чубук.

В результаті цієї роботи були створені основи наукової організації підготовки фахівців-будівельників в технічному вузі. Великий вклад внесений нашим закладом в створення перших контро-

люючих і навчальних машин, в розробку методики їх використання. Машина «Ластівка» стала першою в СРСР, що контролює знання студентів. Вона послужила початком для створення цілого сімейства навчальних машин від «КІБІ-3» до «КІБІ-11».

Ось як розповідає про це сайт політехнічного інституту: «На автотранспортних підприємствах добре зарекомендувала себе машина КІБІ-5. Вона належить до технічних засобів, що застосовуються в навчальному процесі для розширення можливостей викладача при контролі знань водіїв та при індивідуальному навчанні по лінійній програ-

мі, а також при самоконтролі, самонавчання і тренажі.

У машині використана система вибіркового введення відповідей, при якій в процесі контролю знань водіїв пропонується серія питань, кожне з яких супроводжується чотирма відповідями (одна з чотирьох відповідей правильна і найбільш повно висвітлює поставлене запитання)».

Ці машини знайшли масове застосування в усіх вузах і середніх навчальних

закладах країни. Так, до 1980 року заводами республіки їх було випущено

понад 50 тисяч. Вони послужили основою для складання програм навчання при використанні ЕОМ. Машини серії «КІБІ» і система організації навчального процесу при їх застосуванні експонувалися на восьми союзних і одинадцяти міжнародних виставках і відзначені 25 нагородами.

Машина КІБІ-5

За історичним нарисом

Люди університету

ВАЛЕНТИН ШТОЛЬКО: « ПОТРІБНО БУЛО ДОКЛАСТИ БАГАТО ЗУСИЛЬ, ЩОБ ПЕРЕКОНАТИСЯ В ТОМУ, ЩО УКРАЇНЬСЬКА АРХІТЕКТУРА ДІЙСНО Є...»

Доктор архітектури, професор
В. Г. Штолько

Сьогодні завідувач кафедри АПЦБС, доктор архітектури, професор **В.В.Кучевич** розповідає читачам про видатну постать в сучасній українській культурі, архітектурі, головного архітектора України, президента Української академії архітектури, талановитого вченого та висококваліфікованого педагога, доктора архітектури, професора **Валентина Григоровича Штолька**.

Більше 30 років творчо насиченого життя В.Г.Штолька було пов'язано з Київським національним університетом будівництва і архітектури. Воно стало окремою сторінкою в історії української архітектури і продовжується в діяльності його численних вихованців, архітекторів, педагогів, науковців. Ось як про це говорить автор матеріалу.

...Автору цих спогадів про майстра із 1980-х років поталанило співпрацювати і спілкуватися з В.Г.Штольком, розробляти цілий ряд проектів відповідальних об'єктів та значні містобудівні проекти житлових районів міст України. Серед них м. Біла Церква (архіт. В.Г.Штолько, В.І.Довгалюк, В.В.Кучевич, В.М.Петров, інж. С.М.Білоцеркович, 1989), «Столичний» у м. Києві (архіт. В.Г.Штолько, О.С.Загніборода, В.В.Кучевич, В.К.Горбонос та ін., 1990), де вирішувалась складна соціальна проблема житлової політики щодо створення комфортного середовища помешкань, об'єктів обслуговування та громадських просторів нового типу, та проект культурно-ділового центру у смт Шасливе Київської області (архіт. В.Г.Штолько, В.В.Кучевич, В.І.Довгалюк, А.В.Мороз, О.Є.Бильчинський, інж. С.М.Білоцеркович, 1991).

Результати наукових досліджень і експериментального проектування В.Г.Штолько визначив у нових книгах: «Конструктивні рішення зданий и сооружений» (1995) та «Архитектурные конструкции гражданских зданий» (1996).

Наступний період діяльності вченого – 90-ті роки – розгортався під час бурхливих історичних подій в Україні. Тоді всі сфери життя зазнали складних випробувань та увійшли до стану переосмислення основ і орієнтирів. Складнощі у сфері політики, економіки, архітектури і будівництва поєдналися з системним оновленням та початком непростого інтеграції до європейського простору освіти і науки.

З отриманням Незалежності України почалася робота з відродження Академії архітектури. Одним з організаторів цього процесу був В.Г.Штолько.

Так, 14 лютого 1992 р. була відроджена Українська академія архітектури (УАА), як громадська організація, покликана до життя історичним процесом державотворення, що відбувався в Україні. Вона взяла на себе обов'язки правонаступниці Академії архітектури колишньої УРСР, що існувала у 1945–1963 роки і зробила значний внесок у розвиток української архітектури як однієї з найважливіших складових української національної культури.

Президентом УАА був обраний В.Г.Штолько, віцепрезидентами стали В.І.Єжов і М.М.Дьомін, академіком-секретарем – Д.Н.Яблонський.

Фундаментальні соціально-політичні перетворення, впровадження ринкових відносин і демократичних засад у суспільстві розкривали для розвитку національного зодчества широкі перспективи, знімаючи незліченні «табу» на архітектурну творчість.

Водночас, на етапі подолання кризових явищ перехідного періоду потрібні були значні зусилля і науково-

організаційне обґрунтування основних напрямків переходу галузі на ринкові рейки, забезпечення безупинного перебігу архітектурно-будівельного процесу, збереження і раціональне використання висококваліфікованих кадрів. Українська академія архітектури ставила собі за мету згуртування творчих сил зодчих і консолідацію інтелекту-

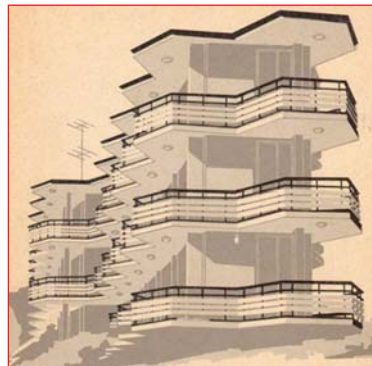
ла свої зусилля на залучення найновіших досягнень науки, техніки і одвічних уявлень про прекрасне, які мають стати основою створення гармонійного життєвого середовища для людини і суспільства як професійної прерогативи архітектурної діяльності.

У цьому відповідальному процесі поряд з майстрами українського зодчества були видатні архітектори з Італії, Канади, Франції, Німеччини, Росії, Болгарії та інших країн, які люб'язно дали свою згоду співпрацювати з Академією, поповнивши ряди її почесних членів. До складу Академії були обрані найвидатніші фахівці архітектурно-будівельної галузі.

За час діяльності УАА під керівництвом В.Г.Штолька виконано понад 100 комплексних наукових досліджень, проектів Законів України, загально-державних програм і пілотних інноваційних проектів.

З 2001 по 2006 роки В.Г.Штолько обіймав посаду заступника директора з наукової роботи, головного архітектора ВАТ «КІВЗНДІЕП». Цей період позначився активною конкурсною роботою та публікаціями наукових видань. Так, у конкурсному проекті громадсько-духовного центру на Володимирському проїзді у м. Києві було запропоновано відновлення історичної містобудівної осі між двома святинями – Софійським і Михайлівським Золотоверхим соборами та однойменними площами (архіт. В.Г.Штолько, О.Л.Агафонова, О.К.Стукалов, В.В.Кучевич та ін., 2006).

Великої уваги заслуговує розроблення проекту культурно-духовного центру у Києві, де була запропонована новітня архітектурно-планувальна організація багатофункціональної споруди (архіт. В.Г.Штолько, В.М.Бельчиков, В.В.Кучевич, інж.-констр. І.М.Лебедич та ін., 2007) та багатьох інших проектів.

Готель «Тарасова гора» у м. Каневі (архіт. Н.Б.Чмутіна, В.Г.Штолько, А.О.Зубок, О.В.Гусева, інж.-констр. Л.Г.Дмитрієв, А.О.Ігнатенко. 1963). Загальний вигляд, фрагмент фасаду

Регулярно видавався «Вісник Української академії архітектури», в якому висвітлювалась діяльність різних підрозділів УАА, де В.Г.Штолько був головним редактором.

У 2007 році за фундаментальну наукову працю «Історія української архітектури» творчий колектив удостоєний Державної премії України в галузі архітектури. Серед авторського колективу лауреатів В.Г.Штолько був натхненником того, щоб це видання не лише демонструвало світовому загалу глибину української спадщини, але й слугувало основою для майбутніх наукових досліджень та подальшого розвитку сучасної архітектури України.

В.Г.Штолько, крім наукової роботи та архітектурної практики, активно займається педагогічною діяльністю на архітектурному факультеті Київського національного університету будівництва та архітектури. Так, з 1987 року він був запрошений В.І.Єжовим на кафедру основ архітектури та архітектурного проектування. Він успішно читав лекційний курс та проводив архітектурне проектування. Студенти дуже любили та поважали майстра за теоретичні та практичні знання. Під час відряджень та відпусток Валентин Григорович віддавав заняттям з акварельного живопису, яким він майстерно володів.

Відійшов у вічність Валентин Григорович Штолько – архітектор, науковець, педагог, президент Української академії архітектури – 21 січня 2020 року в Києві. Це була натхненна, світла і дуже талановита особистість.

В.В.Кучевич, завідувач кафедри АПЦБС, дійсний член УАА, доктор архітектури, професор, Заслужений архітектор України

Житній критий ринок на Подолі у м. Києві (архіт. В.Г.Штолько, Г.Ратушинський, О.Бойченко, інж.-констр. Б.А.Беднарський, В.Кузяків та ін. 1973). Загальний вигляд, інтер'єр.

ального потенціалу на визначення та реалізацію оптимальних шляхів формування і розвитку національної архітектури.

Приділяючи велику увагу вивченню і збереженню національної спадщини, поверненню народу його історичних надбань як підґрунтя для прийдешніх архітектурних звершень, Академія під керівництвом В.Г.Штолька спрямовува-

Без творчества в архитектуре – никак нельзя

ТАКАЯ РЕКОНСТРУКЦИЯ – ДОСТОЙНАЯ АЛЬТЕРНАТИВА НАШЕЙ РЕНОВАЦИИ

Когда сегодня мы слышим слово "панелька", то у нас портится настроение, мы сразу представляем себе что-то ужасное. Панельки, или панельные дома, у советского человека ассоциируются с жильём низкого качества. Здесь надо понимать, что сами по себе панельные дома ни в чём не виноваты. Например, сегодня в Скандинавии делают отличные дома из панелей, и никто не посмеет называть их плохим жильём.

Однотипные унылые коробки плохого качества, которыми обрастали города, до сих пор вселяют ужас. И не только в нас. Ведь панельки были не только у нас. Они были и в Европе: в 60–70-х годах прошлого века дома нового типа возводили по всему миру, заканчивая США и Японией. Но с 80-х годов от панельки начинают планомерно избавляться.

Правда, не всегда избавление подразумевало снос. Некоторым архитекторам неказистое наследие послевоенных лет казалось не таким уж безнадежным. Дома подвергались масштабной реконструкции, превращаясь из серого безликого набора панелей во вполне приличное жильё. Такая реконструкция – достойная альтернатива нашей реновации, поэтому хочу рассказать и показать вам, как эта перестройка проходила в Европе, а в некоторых странах идёт до сих пор.

ГЕРМАНИЯ

В ГДР панельки сформировали большую часть жилого фонда страны. Именно здесь была разработана самая крупная и амбициозная индустриальная система жилищного строительства во всей Восточной Европе, получившая название WBS 70.

В отличие от СССР, немцы не могли (а может, не хотели) обходиться без творчества в архитектуре хотя бы в минимальных его проявлениях, поэтому со временем стало появляться всё больше типов панелей, вариантов окон и фасадов. У некоторых зданий были балконы, лоджии или эркеры...

Серия WBS 70 была популярна не только в Германии – целые здания поставлялись в Польшу, Югославию, Сирию, Египет, Мозамбик и Вьетнам.

Примечательна история города под названием **Марцан** – тогда пригорода, а ныне окраинного района Берлина. В начале 1970-х он стал одним из первых городов, градостроительный план которого полностью основывался на жилых комплексах нового типа, призванных решить

Марцан, 70-е годы

проблему нехватки жилья в ГДР раз и навсегда. Взглянув на **Марцан** основательно: за 120 дней было построено 120 единиц жилья, 45 детских яслей-садов и 51 политехнический колледж, 16 универмагов, 15 ресторанов и баров, 9 домов

престарелых, 5 больницы, 8 общих отделов, 50 крытых спортивных залов и арен, 2 крытых общественных бассейна с саунами и 9 молодежных клубов. Такой скорости строительства даже в Советском Союзе не выдвигали.

К 1984 году Марцан стал крупнейшим районом жилой типовой застройки в европейской истории. Туда водили экскурсии, возили знаменитостей и почётных гостей ГДР. Но всего через 5 лет все эти ровненькие ряды панельных барачков становятся ненужными: столило Германии воссоединиться, как панельки признали некачественным и не соответствующим современным потребностям жильём. Начинается глобальное переселение из массовой застройки Восточной Германии. С 15,3 миллионов человек в 1990 году население Восточной Германии сокращается до 12,5 миллионов.

Политики призывают к тотальному сносу жилых сборного типа. Но в итоге выбирают более щадящий метод действия – Normalisierung, то есть нормализация. Этот подход подразумевал превращение панельных барачков в цивильный пригород.

Посмотрите, как отделан первый этаж этих панелек и как модернизирован вход в подъезд

У дома создали собственные внутренние дворы

Для этого 11-этажные муравейники уменьшали до 3–4 этажей. Некоторые из них превращали в таунхаусы и дуплексы с отдельными входами для каждой квартиры. Здания изолировали пенополистироловыми панелями и покрывали штукатуркой свежих пастельных тонов.

А самое интересное то, что отходы (если их можно так назвать), оставшиеся после такого сноса, отправляются не на свалку. Разобранные панели и спиленные материалы отвозят в Чехию, Польшу и другие страны, где их повторно используют при строительстве новых кварталов.

ЛАЙНЕФЕЛЬДЕ

Ещё более яркий пример того, как можно сделать из хрущёвок красивое и современное жильё – немецкий городок **Лайнефельде**. Начиная с конца 90-х, архитектурное бюро Stefan Forster Architekten модернизировало несколько десятков объектов социалистического наследия, да так лихо, что проекты брали

международные архитектурные премии.

Или вот ещё один проект, выполненный в 2002 году. Шестиэтажку в Лайнефельде сократили на два уровня, расширили и уменьшили число квартир, чтобы сделать в новом жильё современные и удобные планировки. С помощью всё той же каменной кладки у дома создали собственные внутренние дворы. Ну не чудо ли?

А эту хрущёвку мало того что уменьшили с пяти до трёх этажей, так ещё и сделали крышу лесенкой, чтобы разместить в квартирах верхнего этажа большие открытые веранды. Изначально здание было очень длинным, в ходе реновации квартала в нём удалили центральный сегмент – в результате получилось два отдельных здания. Количество квартир, кстати, в результате такой реконструкции уменьшилось почти втрое: 57 квартир демонтировали, оставив всего 36...

Илья Варламов, архитектор

КАК СПРАВИЛИСЬ С СОВЕТСКИМ НАСЛЕДИЕМ ЧЕХИ

Прага. В 60-х годах прошлого века панельный тип застройки выглядел инновационным и перспективным. По всей чешской столице в панельках живут почти 500 000 человек.

В ту эпоху в столице Чехословакии строились спальные "города в полях" –

валялись так, чтобы дворы оставались свободными от автомобилей.

В центр двора обычно помещалась школа или детский сад. Кстати, большинство машин до сих пор паркуется за пределами "ронделей", вдоль улиц. Но кое-где разрешили парковаться во дворе.

Более высокие здания здесь строились у станций метро, по мере удале-

частными домами. Такое решение, видимо, связано именно с этим.

Ещё одно нововведение – пешеходные мостики через широкие трассы. В центре округа находится долина Прокопского ручья, на берегах которого был разбит Центральный парк. Его начали проектировать ещё в 80-е, но работы завершились лишь к 2002 году. Теперь он служит главной точкой притяжения жителей микрорайонов (тут были использованы особенности рельефа). Над парком проходит линия метро, её наземная часть прикрыта.

Квартиры в Праге 13 стоят в среднем от 2,5 до 4,5 миллиона чешских крон, но в продаже их очень мало, в основном предлагают жильё в аренду.

Маленькую квартиру без свежего ремонта можно купить за 1,5 миллиона чешских крон (около 4 млн рублей или 1 млн 900 тысяч гривен)

Вообще, с потерей каждой комнаты стоимость квартиры в этом районе уменьшается

на миллион. Так, 4-х комнатная квартира стоит примерно 4,5 миллиона крон (12 млн рублей), "трёшка" – 3,5 миллиона (9,3 млн рублей) и так далее.

Дома разных расцветок. Они выглядят аккуратно и чисто. Никто не вешает кондиционеры на фасад. Сейчас на всех домах делают централизованное остекление балконов. Здесь нельзя, как у нас, самому застеклить балкон или сделать пристройку.

От района к району ведут пешеходные дорожки. В районе запретили парковку у перехода. Правила парковки тут соблюдают даже во дворах.

Вот так Прага живет с советским наследием. Конечно, такие гигантские микрорайоны здесь уже никто не строит. А то, что осталось, содержится в чистоте и порядке.

Илья Варламов, архитектор

Rondel – блок многоэтажек, опоясывающий двор

за пределами довоенной Праги. Юго-Западный город, в котором я побывал, стал третьим после Северного и Южного: конкурс на проект застройки был объявлен в 1967 году.

Местность была поделена на микрорайоны: Лужины, Студулки, Велка Охрада и Нове Бутовице. Они унаследовали названия существовавших тут ещё недавно посёлков. Например, в Лужинах в начале XX века было 34 дома, в которых проживало 266 человек. Сейчас Лужины рассчитаны примерно на 25–26 тысяч жителей, а весь Юго-Западный город – на 80 тысяч.

Несмотря на то, что застройка советская, тут был применён ряд интересных решений, который сделал район узнаваемым. Например, система кварталов в Лужинах. Блок многоэтажек, опоясывающий двор, пражане называют словом "rondel", видимо, по аналогии с круглыми средневековыми бастионами. Эти "рондели" проектиро-

Пешеходные мостики через широкие трассы

Приятно, когда двор без машин.

А вот так выглядят подъезды. Двери прозрачные!

На пагорбах київських...

6 ВІДОМИХ КИЯНОК, ЯКІ ЗМІНИЛИ СТОЛИЦЮ

Красою і гордістю древнього міста на Дніпрі у всі часи були жінки. Навіть літописний переказ про заснування Києва не забув згадати поряд з братами Києм, Щеком і Хоривом їх сестру Либідь.

КНЯГИНЯ ОЛЬГА
(БЛ. 890 – 969)

Досі історикам важко зорієнтуватися: де в оповіданнях про київську княгиню Ольгу закінчуються легенди і починаються факти. Іноді досить просто зіставити літописні дати, щоб розсіпалося представлення, нав'язане сталим міфом.

Так, у відомому фільмі "Легенда про княгиню Ольгу" київська "перша леді" з'являється молодою і красивою месницею за чоловіка Ігоря, по-звірячому убитого повсталими дrevлянами.

Насправді Ольга одвояла в 945-м, на шостому десятку років. І не скривджена любов рухала нею, коли вона прирікала вогню і мечу дrevлянську столицю Іскоростень. Розумна і владна жінка нарешті дочекалася престоло. Вона відразу дала зрозуміти своїм васалам, що рука її куди твердіша, ніж у покійного чоловіка, який вивіз її з Пскова ще дівчинкою. Княгиня не поспішала відмовитися від своїх повноважень навіть тоді, коли подорослішав її син і спадкоємець Святослав, при якому вона формально вважалася регентшею. Син влаштував далеко від Києва побойща з хазарами – Ольга правила в стольному граді.

Найгучнішою подією в житті Ольги став її візит у столицю Візантії – Константинополь. Киянка примусила самовпевнених візантійців ставитися до неї як до рівноправного партнера. Але разом з тим пішла на рішучий вчинок заради "інтеграції в світове співтовариство" – прийняла християнство. І вона стала першою жінкою на Русі, зарахованою до лику святих. Як церква, так і світські історики віддають їй належне. А до відтвореного в наші дні на Михайлівській площі монумента святої княгині роботи скульптора Івана Кавалерідзе вишикується черга молодят під час весільних церемоній.

НАТАЛЯ ДОЛГОРУКОВА
(1714–1771)

Здавалося б, улюблену дочку знаменитого петровського фельдмаршала і казкового багатія Бориса Шереметєва очікувало в житті одне тільки щастя. Зовсім ще юною, в 16 років, вона стала нареченою улюбленого нею князя Івана Долгорукова – блискучого кавалера, фаворита молодого царя Петра II. Однак перед самим їх весіллям цар помер від віспи. Нареченому загрожувала неминуча опала, але дівчина залишилася відданою йому і пішла під вінець.

Цариця Анна Іоанівна ненавиділа і переслідувала Долгорукова. Князя Івана вона заслала, потім стратила. Наталя Долгорукова розділила з чоловіком заслання і всі тяготи долі, а після його загибелі пішла в Києво-Флорівський монастир, де прийняла постриг під іменем сестри Нектарії. Тут пройшли останні роки її життя. Тут же вона написала для внуків мемуари – "Своєручнє записки", що стали правдивим документом тієї епохи. Її по праву можна назвати однією з найвідоміших інокій Києва.

Княгиня заповідала монастирю значні багатства. Поховали її біля входу до Успенського собору Києво-Печерської лаври. А вчинений нею подвиг любові і вірності втілюється в віршах і романах, став прикладом для майбутніх поколінь.

ПРЕПОДОБНА АНАСТАСІЯ КИЇВСЬКА
(1838–1900)

Ще одна славнозвісна київська черниця – уроджена принцеса Ольден-

бурзька Олександра Петрівна Романова. Велика княгиня вийшла заміж за брата імператора Олександра II. Але важка травма надовго прикувала її до ліжка. Тому вона залишила придворне життя і перебралася до Києва – місце славетних православних церков і святинь. Тут, на придбаній ділянці землі, вона в 1889 році заснувала жіночу обитель.

У липні того ж року Олександра Петрівна отримала зцілення, знову встала на ноги. Після цього вона прийняла таємний постриг під ім'ям черниці Анастасії і назавжди лишилася в своєму монастирі. На утримання обители і влаштованої при ній безкоштовної лікарні августійша подвижниця до кінця своїх днів віддавала всі сили і кошти.

Побудований за її волі в монастирі Миколаївський собор донині залишається найбільшим храмом Києва. Нарівні з іншими сестрами монахиня Анастасія несла послух, доглядала за хворими як проста доглядальниця.

Тут же, в обителі, засновницю поховали. У 2009 році відбулося прославлення Преподобної Анастасії Київської в лику місцешанованих святих; її мощі тепер складають святиню Покровського монастиря.

ВАРВАРА ХАНЕНКО
(1852–1922)

Донька крупного цукрозаводчика і прославленого мецената Николі Терещенка стала дружиною юриста і підприємця Богдана Ханенка – нащадка українських козацьких старшин. Чоловік захоплювався збиранням предметів мистецтва, і дружина незмінно допомагала йому. Подружжя Ханенків зібрало в київському особняку на Терещенківській, 15, значну колекцію художніх скарбів, в якій були багато представлених зразки як західної, так і східної культури.

Богдана Ханенка не стало у травні 1917 року. Варвара Миколаївна розділила його мрію – створення в Києві загальнодоступного музею мистецтв. Вона зробила все для здійснення цього задуму. У найважчі роки Громадянської війни вдова зуміла зберегти колекцію від вивезення і

пограбування – і передала її в розпорядження української академії наук.

За радянських часів до щедрої дарувальниці поставилися безо всякої поваги, відсторонили її від музейних справ. Померла вона в бідності. На могилі подружжя Ханенків у Видубицькій обителі довгий час стояв скромний хрест від вірної покоївки Дунаши. Але тепер там встановлено гідний пам'ятник, а ми милуємося творами Веласкеса, Перуджино, Рубенса та інших великих майстрів у Музеї мистецтв, що носить ім'я Богдана та Варвари Ханенків.

МАРІЯ ЗАНКОВЕЦЬКА
(1854–1934)

Життєвий шлях Марусі Адамовської (справжнє прізвище знаменитої актриси) розпочався в селі Заньки на Чернігівщині, в дрібнопомісній дворянській родині. Доля її складалася цілком заурядно: заміжжя за офіцером, переїзди, гарнізонне суспільство... Але участь Марії в аматорських виставах і концертах показала, що вона народжена для сцени. І молода жінка знайшла в собі сили круто змінити лінію свого життя. Вона залишила чоловіка, взяла сценічне прізвище від назви рідного села – і увійшла в історію нашої країни як символ української жіночності, як велика драматична актриса Марія Заньковецька.

Слава артистки була воістину легендарною. Петро Чайковський подарував їй букет і стрічку з написом "Безсмертною від смертного". Лев Толстой після її виступу в спектаклі "Наймичка" за п'єсою Карпенка-Карого випросив у Заньковецької на пам'ять хустку, яку зберігав як реліквію. Незмірний її внесок в створення українського національного театру, в закладення його кращих традицій.

Останні роки життя Марія Костянтинівна – перша народна артистка України – провела в невеликому будинку на околиці Києва, на нинішній Червоноармійській, 121. Тепер тут відкрито меморіальну експозицію з фото-знімків, афіш, документів, особистих речей артистки. І в Миському саду,

недалеко від Маріїнського палацу, встановлений невеликий, але дуже виразний пам'ятник Заньковецької роботи скульптора Галини Кальченко.

ОКСАНА ПЕТРУСЕНКО
(1900–1940)

Дочка майстрового і кухарки Оксана не відвідувала ані музичних шкіл, ані консерваторій. Уже в зрілому віці співачка вступила до Київського музично-драматичного інституту, але провчилася лише рік – кошти не дозволяли. Зате вона постійно отримувала уроки акторської майстерності у досвідчених партнерів – і не лише в співі, а й в мистецтві драми. Досить сказати, що Оксану Петрусенко вважав своєю улюбленою ученицею великий український артист Панас Сакаганський.

Солістка набиралася творчого досвіду в поневіряннях по провінції з пересувними трупами, в оперних театрах різних міст... Нарешті сталося те, що давно мало статися: з 1934 року Оксана Петрусенко співала в Київській опері. А в 1936-му настав її зоряний час. У складі театральної трупи співачка приїхала в Москву на Декаду української літератури і мистецтва. Поруч з нею були інші прославлені солістки, проте московські гастролі стали триумфом Оксани. По всій країні рознеслася слава про талант української прими, про її голос вражаючого діапазону, потужності і чистоти. Київська публіка обожновала її. Виконані нею головні партії в таких операх, як "Наталка Полтавка", "Аїда", "Тоска", викликали потік захоплених відгуків. Здавалося б, перед співачкою відкрилася простора дорога визнання і слави... Але маленький тромб раптово зупинив її серце.

Надгробний напис на Байковому кладовищі гласить, що тут похована народна артистка СРСР Оксана Петрусенко. Формально це невірно: Оксана Андріївна встигла отримати лише звання народної артистки УРСР, присвоєне їй за рік до передчасної кончини. Але, по суті, ніякої помилки немає. Важко собі уявити співачку, більш гідну всенародної слави і найвищого титулу.

За матеріалом **Михайла Кальницького**, дослідника історії Києва, журналіста

КИЇВСЬКІ АДРЕСИ ВЛАДИСЛАВА ГОРОДЕЦЬКОГО

Творчий доробок Владислава Городецького – одного з найвідоміших і найпопулярніших київських архітекторів минулого – належить Україні, Польщі та Ірану. Кожна з цих країн може пишатися архітектурною спадщиною, яку він залишив.

Будинок з химерами.

Павла. Здібності в малюванні, помічені й розвинені педагогами, прототували шлях до Академії мистецтв у Петербурзі. Ще до закінчення курсу наук Городецький почав проектувати й будувати гімназії та училища в Умані і Черкасах. Будинки ці збереглися...

З атестатом класного художника III ступеня і правом будувати споруди Городецький наприкінці 1890 року приїхав до Києва. Тут минули наступні найкращі тридцять років життя і творчості цієї яскравої, вельми шляхетної особистості.

«Владислав Городецький, безсумнівно, київський архітектор. Завдяки йому наше місто збагатилося спорудами, які й донині його прикрашають. Костел Святого Миколая і Караїмська кенаса, музей в античному стилі й прибуткові будинки в стилі модерн, корпуси промислових підприємств та мавзолей,

споруджені Городецьким, свідчать про фахову майстерність зодчого. А його Будинок з химерами дивує і захоплює всіх, хто його бачить!»

Невгамовний Владислав Городецький досягав досконалості в усьому, за що тільки брався. Він був непересічною особою, тому навколо його імені існує багато легенд і домислів.

В червні 2020 – го виповнилося 157 років з дня народження видатного українського зодчого, архітектора-новатора, мисливця, спортсмена Владислава Городецького.

«Він був людиною "абсолютно неординарною" і надзвичайно талановитою. Справжній франт, чепурун і великий любитель епатажу. Він обожнював приголомшувати оточуючих... Чи не першим у Києві купив автомобіль. Та ще який! Неймовірно модне ландо з відкидним верхом, яке сяяло ландо, сріблом і червоним деревом.

Коли Владислав ГОРОДЕЦЬКИЙ – високий, стрункий, з лікнато закрученими вгору вусами – одягнув шоферські окуляри, довгий шарф, шкіряне пальто і шнуровані черевики з високими халявами, на голову – кепі, а на плече сядив улюблену ручну макаку і в такому вигляді

ді вперше виїхав на Хрещатик, навколо відразу збиралася юрба.

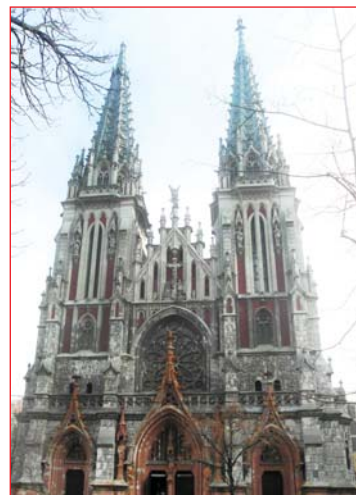
Не менше людей хотіли стати свідками того, як ГОРОДЕЦЬКИЙ підніметься з першими авіаторами в небо. Його так і тягнуло пробувати щось нове.

Він моделював костюми і взуття не тільки для дружини, а й для театру Соловцова, обожнював робити гравери і ширми для дам, писав чудові акварельні пейзажі, які купували навіть солідні колекціонери. Видав у 50 екземплярах книгу "У джунглях Африки" з власними фотографіями і штриховими малюнками...

«Навесні 1901 р. за столиком одного з ресторанів зустрілися троє знаменитих київських архітекторів – Владислав Городецький, Олександр Кобелев і Володимир Леонтович. Городецький поділився новиною, мовляв, недавно придбав ділянку землі на кругому схилі по вул. Банковій, 10.

"Навіщо? – здивувався Кобелев. – Адже там і бу-дувати неможливо".

"Як це неможливо?" – спалахнув Городецький і розповів про свій задум спорудити на ділянці великий житловий будинок.

Костел Святого Миколая

У результаті Городецький і Кобелев побилися об заклад. Свідком взяла Леонтовича. Рівно через два роки у визначені за умовами парі день і годину Городецький показував украй здивованним колегам свій шедевр, згодом названий "Будинок із химерами"...

...1897 року на схилах Черепанової гори відкрився Київська сільськогосподарська та промислова виставка. Її окрасою стали оригінальні павільйони графів Юзефа та Костянтина Потоцьких, споруджені Городецьким, відповідно – в «мисливському» та неоренесансному стилях (на тому місці тепер НСК «Олімпійський»).

Одночасно Городецький взяв участь у великому містобудівному проєкті – розплануванні колишньої садиби професора медицини Ф. Мерінга. Вона займала в центрі міста простір між Хрещатиком, вулицями Інститутською, Банковою та Лютеранською. За проєктом Городецького на цій території утворено чотири нові вулиці: Миколаївська (нині – Архітектора Городецького), Ольгинська, Мерінгівська (нині – Заньковецької), Новий привокзал (нині – Станіславського) та Миколаївська (Франка) площа. Там за проєкта-

Помер багаторічний керівник НАН України Борис Патон

ЯКИМ БУВ І ЧИМ ВІДОМИЙ ЛЕГЕНДАРНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВЧЕНИЙ

19.08.2020 пішов з життя видатний український вчений в галузі металургії і технології металів, багаторічний президент Національної академії наук України Борис Євгенович Патон.

ПРИГАДУЄМО ЯСКРАВІ
ФАКТИ ЙОГО БІОГРАФІЇ

Борис Патон народився в 1918 році в Києві в родині домогосподарки Наталії Патон і академіка Євгена Патона, який заснував Інститут електрозварювання і в честь якого названий один з найголовніших мостів Києва – міст Патона.

Він закінчив Київський політехнічний інститут за спеціальністю "інженер-електрик" і більше 70 років працював в Інституті електрозварювання, що отримав ім'я його батька.

З 1962 року Патон безперервно займав пост президента Національної академії наук України. Щоразу він переобирався на цю посаду на безальтернативній основі. В останній раз вчений був переобраний президентом НАНУ в 2015 році.

У 2020 році він не подав свою кандидатуру на вибори нового глави академії, які були призначені на 16 квітня, проте незабаром перенесені на більш пізній термін через пандемію коронавірусу.

Патон був ровесником НАНУ, так як народився в рік її заснування – в 1918 році (тоді вона мала назву "Українська академія наук").

За часів незалежної України він став першим, хто отримав звання Героя України з формулюванням "за самовіддане служіння науці, визначні досягнення в галузі зварювання та спеціальної електрометалургії".

НАЙБІЛЬШ ВІДОМИ І
ЗНАЧИМИ ВІНАХОДИ

На рахунок вченого понад 1 тис. публікацій, в тому числі 20 наукових монографій, і понад 400 винаходів. Він співавтор понад 720 винаходів (500

Вчений Б.Є.Патон

іноземних патентів), більше 1200 різноманітних публікацій.

Серед найвідоміших і значимих – електрозварювання м'яких тканин, іншими словами, з'єднання м'яких тканин в процесі хірургічного втручання за допомогою високочастотного електричного струму.

Метод електрозварювання застосовується при операціях з видалення мигдалин, накладення шва на шлунок, косметичних операціях на молочних залозах, нижніх і верхніх кінцівках і ще ряду інших хірургічних втручань.

Слід зазначити, що працював над цим винаходом Патон не поодиночки, а в тісній співпраці з міжнародною асоціацією "Зварювання", провідними медичними установами України, а також американською компанією CSMG.

Крім цього, Патон першим розпочав і активізував дослідження в галузі застосування зварювання і споріднених технологій в космосі, створення космічних конструкцій.

Під керівництвом Патона колектив інституту створив цілий ряд складних мостів – суцільнозварний міст через

Дніпро (міст Патона), міст через найглибший в Європі каньйон над річкою Смотрич, міст "Лань, що біжить", який визнаний одним з семи чудес Кам'яних Подільського і найвищим мостом в Україні.

Не можна не сказати, що береги Києва вже понад 60 років прикрашає і з'єднує міст ім. Патона. Споруда інтенсивно експлуатується, її навантаження зросло з 10 тис. до 80 тис. автомобілів на добу. Американське зварювальне товариство офіційно визнало міст ім. Є.О.Патона видатною зварною конструкцією ХХ століття. Він ще багато років буде надійно служити киянам і гостям міста.

СІМ'Я ВЕЛИКИХ ВЧЕНИХ:
КИМ БУЛИ ДРУЖИНА І
ДОНЬКА ПАТОНА

Не менш іменитою була й сім'я Бориса Євгеновича. Геніальному винахіднику судилося пережити їх на багато років. Свою дружину, **Ольгу Борисівну Милованову**, він втратив 23 липня 2013 року – тоді їй було 91 рік. Ольга Борисівна була науковим співробітником, 63 роки працювала інженером в Інституті механіки ім. С.П. Тимошенко НАН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Ольга Борисівна працювала на посаді інженера-експериментатора, молодшого наукового співробітника, завідувача групою відділу динаміки, стійкості суцільних середовищ, ведучого наукового співробітника. Крім згаданої держпремії, вона була нагороджена медаллю за трудову доблесть, почесно

грамотою Республіканського комітету профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ.

У шлюбі пара прожила 65 років.

Дочка Бориса Патона також все життя віддала науці. Її Борис Євгенович пережив на 11 років – Євгенія Борисівна

Євгенія Борисівна Патон

померла в грудні 2009 року. Але якщо тато і мама досягли успіху насамперед в інженерії, то їхня донька стала знаменитим біологом.

Євгенія Борисівна працювала в галузі біотехнології рослин, завідувала лабораторією генетичної інженерії в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії НАН України. Вона написала понад 100 наукових праць. Високий науковий рівень проведених нею наукових досліджень був визнаний за

кордоном. Євгенія подарувала батькам внучку Ольгу... У Бориса Патона залишилися внучка, правнучка і зять.

Вагомий особистий внесок та сумлінну працю Бориса Євгеновича на благо України і всього наукового світу буде пам'ятати ще не одне покоління. Світла пам'ять!

За матеріалами наукових сайтів

Б.Є.Патон з онукою Ольгою

Рік тому

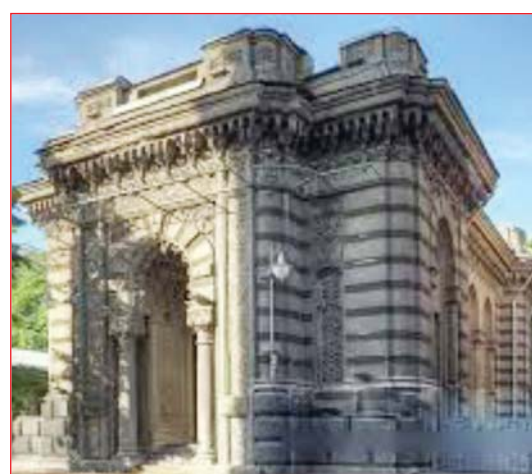

Продовження. Початок на стор. 7

ВІДОМИЙ ВЧЕНИЙ – ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР КНУБА

Рішенням Вченої Ради КНУБА знаменитий вчений, Президент Національної академії наук України Борис Патон був нагороджений Почесною відзнакою «Почесний доктор КНУБА». 11 вересня 2019 р. керівництво Університету в урочистій обстановці вручило Борису Патону почесну нагороду, символічну мантию доктора та особистий портрет, написаний Оксаною Пилипчук.

Караїмська кенаса.

ми Городецького побудовано на Миколаївській, 13, меблеву фабрику Й. Кімаєра з фешенебельним салонно-магазиним (нині – Міністерство юстиції України) та комісіонерство «Работник» (нині – сусідній житловий будинок № 11). До того ж часу належать розкішні прибутковий будинок Л. Бендерського на Великій Васильківській, 25 та цементний завод «Фор» на Кирилівській, 102. Відтак до Городецького прийшла

На пагорбах київських...

КИЇВСЬКІ АДРЕСИ ВЛАДИСЛАВА ГОРОДЕЦЬКОГО

заслужена слава талановитого, діяльного, відомого архітектора, особистості цікавої та непересічної.

Коли Київське товариство старовини й мистецтв заходилося будувати омріяний Миський музей (нині – Національний художній музей України по вулиці Михайла Грушевського, 6), до остаточної розробки проекту і нагляду за будівельними роботами запросили саме Городецького. На кресленнях, що збереглися, стоїть його автограф: «Проектировал архитектор Городецкий по эскизу архитектора Бойцова. Февраль 1898 года». Усіма справами зі спорудження музею опікувався відомий київський цукропромисловець і меценат Богдан Ханенко, а підряд на будівельні роботи дістався також відомому київському підрядникові Леву Гінзбургу, з ким Городецький

співпрацював на всіх подальших об'єктах, так само як з гірничим інженером, фахівцем із бетонних набивних паль Антоном Страусом та італійським скульптором Еліа Сала.

Особливо варто згадати Е. Сала, котрий збагатив київську архітектуру скульптурними оздобами з цементу. Останній виробляли з місцевої сировини на згаданому цементному заводі «Фор», одним із власників якого був той самий Городецький. Отож, усі скульптурні оздоби фасадів Музею – знаменитих левів обабіч парадних сходів, алегорію свята Мистецтв у тимпані фронтоно тощо – виконав Е. Сала.

...Революційні події 1917–1921 рр. змусили Городецького залишити Київ та емігрувати до незалежної Польщі. Там він працював у Міністерстві громадських робіт, розробив проект балтійського курорту Хель, займався реставрацією старовинного палацу Вишневецьких у Вишнівці на Тернопільщині та ін.

Гідно оцінивши художні та організаційські здібності митця-архітектора, американська компанія у 1928 р. запро-

сила його до Ірану – на посаду головного архітектора «Синдикату зі спорудження Перських залізниць».

Могила В.Городецького в Тегерані. Написи, зроблені польською мовою.

За проектами Городецького побудовано в Тегерані залізничний вокзал, який діє й досі. На дозвіллі зодчий ще здійснив мисливську подорож до іранського Мазендарану – південного узбережжя Каспійського моря. Але 3 січня 1930 року від серцевого нападу Лешек

Дезидерій Владислав Городецький одійшов у вічність. Похований у Тегерані. Про період перебування Городецького в Ірані практично нічого невідомо, збереглося мало документів.

«Були спроби КМДА повернути останки Городецького до Києва. Звернулися до іранської сторони, але їм навіть візу не дали. Тому що він лежить в землі Ірану, отже, він, за їхніми законами, є іранською власністю.

Ісламська республіка Іран дуже ревниво ставиться до всього, що стосується не іранських коренів. Це одна з тих країн, так само як Польща, які повинні бути взірцем патріотизму для України. Там дивляться на те, що їх державу будували іноземці, не так легко, як у нас».

Пам'ять про Владислава Городецького – одного з найцікавіших архітекторів ХХ ст. – жива...

За матеріалами киевознавця, випускника КНУБА **Д.Малакова** та журналістки **Марії Катаєвої**

НАШ САЙТ В ІНТЕРНЕТІ: www.knuba.edu.ua, i_geraschenkova@voliacable.com

Засновник — **Київський національний університет будівництва та архітектури**
Свідцтво про реєстрацію: КІ, № 137 від 20.12.1995 р.

Редакція може публікувати матеріали, не поділяючи точки зору автора.
Редакція лишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали авторів.
Виготовлено Приватним підприємством "БІАЙДІ" - вул. Новгородська, 1-51 м. Київ. 03151

Редактор **Ірина Герасченкова**
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 03180, м. Київ-180,
Повітрофлотський проспект, 31, кімн. 608, тел. 241-55-35